

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 205)
retlige og indre anliggender ministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	9. november 2000

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Justitsministeriets grundnotat om initiativ fra Portugal med henblik på Rådets vedtagelse af en rammeafgørelse om ofrenes stilling i forbindelse med strafferetlig procedure.

GRUNDNOTAT

<DOCUMENT_START>

om initiativ fra Portugal med henblik på Rådets vedtagelse af en rammeafgørelse om ofrenes stilling i forbindelse med strafferetlig procedure.

Baggrund

På et møde i Wien i december måned 1998 godkendte Det Europæiske Råd en handlingsplan udarbejdet af Rådet og Kommissionen med henblik på gennemførelse af Amsterdam-traktatens bestemmelser om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Af handlingsplanen fremgår det bl.a., at der inden for 5 år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden skal gennemføres en undersøgelse af medlemsstaternes regler om offererstatning samt en undersøgelse af muligheden for fælles handling inden for dette område.

I en meddelelse af 14. juli 1999 til Rådet, Europa-parlamentet og Det Økonomiske Sociale Udvalg om ofre for kriminalitet i Den Europæiske Union er Kommissionen fremkommet med en række overvejelser og forslag til tiltag på dette område (KOM (1999) 349).

Det fremgår af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15.- 16. oktober 1999, at der under hensyn til Kommissionens meddelelse bør udarbejdes minimumsstandards for beskyttelse af ofrene for kriminalitet, navnlig for ofrenes adgang til domstolene og tilsvarende organer og deres ret til skadeserstatning, herunder dækning af sagsomkostninger. Af konklusionerne fremgår det endvidere, at der bør udarbejdes nationale programmer til finansiering af offentlige og private foranstaltninger vedrørende bistand til og beskyttelse af ofre.

Det tidligere portugisiske formandskab har på baggrund af Kommissionens meddelelse udarbejdet et udkast til rammeafgørelse om beskyttelse af ofre.

Indhold

Retsgrundlaget for udkastet til rammeafgørelse er TEU artikel 31, jf. artikel 34.

Udkastets artikel 1 indeholder nærmere definitioner af de i rammeafgørelsen anvendte begreber.

Det følger af udkastets artikel 2, at medlemsstaterne skal sikre, at ofre behandles med respekt og værdighed, og at ofres rettigheder og interesser iagttages under sagen, ligesom det af udkastets artikel 3 fremgår, at medlemsstaterne skal sikre ofres ret til at blive hørt eller fremkomme med oplysninger, i det omfang dette måtte være nødvendigt for en korrekt gennemførelse af sagen.

Efter udkastets artikel 4 skal medlemsstaterne bl.a. sikre, at ofret fra første færd {{SPA}} især ved den første kontakt med politiet {{SPA}} bliver oplyst om sine rettigheder, samt om hvilke former for støtte der er til rådighed. Ofret skal herudover bl.a. modtage oplysning om, under hvilke betingelser ofret kan klage, hvordan og på hvilke betingelser ofret kan opnå beskyttelse, samt under hvilke betingelser ofret er berettiget til advokatbistand og erstatning.

Ifølge udkastets artikel 5 skal medlemsstaterne, ved brug af f.eks. tolke, sikre, at sprogvanskeligheder ikke kommer til at hindre ofret i at forstå de vigtigste dele af straffesagen, ligesom medlemsstaterne efter udkastets artikel 6 bl.a. skal sikre, at ofret, uanset økonomisk formåen, har adgang til juridisk rådgivning, herunder, når det er berettiget, i form af advokatbistand.

Det følger af udkastets artikel 7, at medlemsstaterne skal fritage ofre for at betale sagsomkostninger eller give mulighed for, at disse refunderes.

I udkastets artikel 8 fastslås det, at medlemsstaterne skal sikre ofre for forbrydelser og deres familier beskyttelse i sager, hvor ofret er blevet truet, eller hvor der er grund til at frygte for ofrets sikkerhed. Medlemsstaterne skal i de nævnte tilfælde endvidere beskytte ofrets og dets families privatliv, ligesom medlemsstaterne skal sikre, at der i retten er særskilte venteværelser til ofre, og at der i særlige tilfælde er mulighed for, at ofret kan afgive forklaring uden tiltaltes tilstedeværelse, f.eks. ved videoafhøring.

Udkastets artikel 9 omhandler ofrets mulighed for at få erstatning under straffesagen, og det fastslås i denne bestemmelse, at medlemsstaterne skal sikre ofret ret til at vælge at få påkendt erstatningsspørgsmålet under den strafferetlige procedure. Endvidere skal medlemsstaterne etablere offererstatningsprogrammer. Provenu opnået fra bøder, der er blevet pålagt under straffesager, samt ved salg af genstande, der er konfiskerede under straffesager, skal fortrinsvis anvendes til at finansiere disse offererstatningsprogrammer. Endelig fremgår det af artikel 9, at genstande, der er blevet beslaglagt, skal leveres tilbage til ofret så hurtigt som muligt.

Af udkastets artikel 10 fremgår bl.a., at medlemsstaterne {{SPA}} i sager, hvor det er hensigtsmæssigt {{SPA}} skal sikre, at mægling er en del af det straffeprocessuelle system, og at medlemsstaterne skal sikre, at der under den strafferetlige procedure, når det anses for hensigtsmæssigt, tages hensyn til de aftaler, som offer og gerningsmand måtte have indgået.

Det følger af artikel 11 i udkastet til rammeafgørelse, at medlemsstaterne skal sikre, at der er mulighed for, at ofre, der er bosiddende i et andet land end der, hvor straffesagen foregår, bl.a. har mulighed for at afgive vidneforklaring på forhånd eller i hjemlandet eller ved videoafhøring eller lignende. Herudover skal medlemsstaterne sikre, at ofre der er bosiddende i et andet land end der, hvor straffesagen foregår, kan forblive i sit idstnævnte land, i det omfang det måtte være nødvendigt til gennemførelse af straffesagen. Endelig skal medlemsstaterne sikre, at ofre i deres hjemland kan foretage anmeldelse af lovovertrædelser, der er begået mod dem i et andet land.

Ifølge udkastets artikel 12 skal medlemsstaterne støtte, udvikle og forbedre eksisterende retlige netværk samt netværk af organisationer, der beskæftiger sig med støtte til ofre, uanset om der er tale om netværk inden for det judicielle system, eller om netværket er knyttet til organisationer til støtte for ofre. Medlemsstaterne skal endvidere etablere en europæisk telefonisk offerrådgivning.

Efter artikel 13 skal hver medlemsstat fremme støtten til ofre både i forbindelse med den oprindelige modtagelse af ofret og senere. Støtteorganisationerne kan hjælpe f.eks. ved at yde ofret praktisk assistance og ved at være ofret behjælpelig efter sagens afslutning. Endvidere skal medlemsstaterne efter udkastets artikel 14 opmuntre initiativer, der gør det muligt for personer, der beskæftiger sig med ofre, at modtage passende undervisning.

Endelig følger det af udkastets artikel 15, at medlemsstaterne skal støtte, at der gradvist skabes passende fysiske rammer med henblik på at sikre, at ofre under hele sagen behandles korrekt og ikke bliver udsat for unødigt pres. Dette gælder efter bestemmelsen bl.a. for så vidt angår de fysiske forhold hos politiet og domstolene.

I udkastets artikel 16 fastsættes fristen for medlemsstaternes gennemførelse af rammeafgørelsen, ligesom det fastslås, at Rådet på baggrund af indberetninger fra medlemsstaterne om de gennemførte foranstaltninger skal foretage en vurdering af, i hvilken udstrækning medlemsstaterne har gennemført de nødvendige foranstaltninger.

Efter udkastets artikel 17 træder rammeafgørelsen i kraft samme dag, som den bliver offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Dansk ret

3.1. Advokatbistand til forurettede

Retsplejelovens bestemmelser om advokatbistand til den forurettede findes i retsplejelovens kapitel 66 a (§§ 741a-741 e).

Det fremgår således af § 741 a, at retten i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 119, § 123, § 210, §§ 216-223, §§ 224 eller 225, jf. §§ 216-223, § 232, §237, jf. §21, §§ 244-246, §§ 249 og 250, §§ 260 og 262 eller § 288, beskikker en advokat for den, der er forurettet ved lovovertrædelsen, når den pågældende fremsætter begæring om det. Beskikkelse af advokat kan dog i visse tilfælde afslås, hvis lovo vertrædelsen er af mindre alvorlig karakter, og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig. Fremsætter den forurettede ikke begæring om beskikkelse af advokat, kan der efter politiets begæring beskikkes en advokat for den forurettede under efterforskningen. Om salær og godtgørelse for udlæg til den beskikkede advokat gælder samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31.

Efter retsplejelovens § 741 b vejleder politiet den forurettede om adgangen til at begære en advokat beskikket. Vejledningen skal gives, inden den forurettede afhøres første gang, og skal gentages i forbindelse med og inden anden afhøring.

Efter retsplejelovens § 995 a kan retten endvidere beskikke en advokat for den forurettede, når det skønnes nødvendigt med advokatbistand ved opgørelsen af erstatningskrav og den forurettede ikke uden at lide væsentlige afsavn kan betale de omkostninger, der er forbundet med sagen. Retten kan endvidere, når omstændighederne taler for det, i sager, hvor en person er afdød ved døden som følge af en forbrydelse, beskikke en ad vokat for de pårørende til at bistå med opgørelsen af erstatningskrav. Om salær og godtgørelse for udlæg til den beskikkede advokat gælder samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31.

3.2. Tolkning

Efter retsplejelovens § 149 er retssproget dansk. Afhøring af personer, der ikke kan dansk, skal så vidt muligt ske ved hjælp af en tolk. I borgerlige sager kan tilkaldelse af tolk undlades, når ingen af parterne begærer en sådan tilkaldt, og når retten tiltror sig fornødent kendskab til det fremmede sprog. Det samme kan under sidstnævnte forudsætning finde sted i straffesager uden for domsforhandling for landsret.

3.3. Sagsomkostninger

Det følger af retsplejelovens § 1007, at omkostninger i straffesager, som forfølges af en offentlig myndighed, udredes ved sagens behandling og straffens fuldbyrdelse af det offentlige med forbehold af ret til at få dem erstattet efter reglerne i retsplejelovens § 1008-1014 a.

Udgangspunktet er efter disse bestemmelser, at en sigtet, der findes skyldes, er forpligtet til at erstatte det offentlige de nødvendige udgifter, som er medgået til sagens behandling.

Det fremgår imidlertid af retsplejelovens § 1011, stk. 3, at en forurettet efter statsadvokatens eller politimesterens påstand kan tilpligtes at betale sagsomkostninger, når en straffesag, hvis offentlige forfølgning er betinget af den forurettedes begæring, bortfalder, fordi denne tager sin begæring tilbage.

En forurettet, der afgiver vidneforklaring under en straffesag, vil modtage vidnegodtgørelse efter reglerne i bekendtgørelse nr. 712 af 17. november 1987 om ydelser til lægdommere og vidner m.v. eller efter reglerne i bekendtgørelse nr. 724 af 15. september 1997 om ydelser til nordiske vidner m.v.

3.4. Referat- og navneforbud

Efter retsplejelovens § 30 kan retten i straffesager forbyde offentlig gengivelse af forhandlingen (referatforbud), bl.a. når offentlig gengivelse må antages at bringe nogens sikkerhed i fare, eller når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for unødig krænkelse. Efter § 30 a træffer retten afgørelse om referatforbud efter anmodning eller af egen drift. Afgørelse om referatforbud træffes efter § 30 b ved kendelse, efter at par terne og tilstedeværende personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4 (medierne) har haft lejlighed til at udtale sig.

Efter retsplejelovens § 31 kan retten i straffesager endvidere forbyde, at der sker offentlig gengivelse af navn, stilling eller bopæl for sigtede (tiltalte) eller andre under sagen nævnte personer, eller at den pågældendes identitet offentliggøres (navneforbud) på anden måde, når offentlig gengivelse må antages at bringe nogens sikkerhed i fare, eller når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for unødigt krænkelse. Retten træffer efter § 31 a afgørelse om navneforbud efter anmodning. Afgørelsen træffes ved kendelse, efter at parterne og tilstedeværende personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4 (medierne), har haft lejlighed til at udtale sig. Navneforbudet bortfalder senest ved afsigelsen af endelig dom.

Retten kan endvidere efter retsplejelovens § 848 beslutte, at tiltalte skal forlade retssalen, medens et vidne eller en medtiltalt afhøres, når særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås. Når tiltalte som følge af en sådan beslutning ikke har overværet afhøringen af et vidne eller en medtiltalt, skal han, når han på ny kommer til stede i retssalen, have oplysning om, hvem der har afgivet forklaring i hans fravær, og om indholdet af forklaringen, for så vidt den angår ham. Retten kan på begæring bestemme, at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte, såfremt afgørende hensyn til vidnets sikkerhed taler derfor, og det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar.

3.5. Indretningen af retsbygninger

Justitsministeriet har i 1998 udsendt en vejledning om indretning af nye retsbygninger. Vejledningen fastslår, at der ved opførelse af nye retsbygninger og ved større om- eller tilbygninger bør etableres særskilt venterum for vidner, der ikke før retsmødet bør konfronteres med tiltalte eller personer med tilknytning til denne.

I de eksisterende retsbygninger er der i dag ikke generelt foretaget særlige bygningsmæssige foranstaltninger, som kan beskytte vidner mod vold, trusler, chikanerier, fotografering mv. fra tiltalte eller personer med tilknytning til denne, f.eks. ved hjælp af separate venterum for vidner.

På denne baggrund har Justitsministeriet og Domstolsstyrelsen den 28. september 2000 udsendt en cirkulæreskrivelse til henholdsvis politi og anklagemyndighed samt domstolene med anmodning om, at disse aftaler, hvordan man lokalt håndterer spørgsmålet, hvis der i tilknytning til retssalen ikke er indrettet særskilte venterum for vidner, der ikke før retsmødet bør konfronteres med tiltalte eller personer med tilknytning til denne.

3.6. Indgivelse af anmeldelse

Efter retsplejelovens § 742 indgives anmeldelser om strafbare forhold til politiet. Politiet iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået.

Indgivelse af anmeldelse til politiet i Danmark er således ikke begrænset til strafbare forhold, der har fundet sted i Danmark.

I det omfang det strafbare forhold, som anmeldelsen vedrører, ikke kan anses for at være undergivet dansk straffemyndighed, kan politiet efter omstændighederne videresende anmeldelsen til de relevante udenlandske myndigheder.

3.7. Anteciperet bevisførelse

Efter retsplejelovens § 747 kan der bl.a. afholdes retsmøde, når det er påkrævet for at sikre bevis, som det ellers må frygtes vil gå tabt, eller som ikke uden væsentlig ulempe eller forsinkelse vil kunne føres umiddelbart for den dømmende ret, eller når det må antages at være af betydning for efterforskningen eller af hensyn til en offentlig interesse.

Efter denne bestemmelse kan et offer således afgive indenretlig forklaring forud for domsforhandlingen, hvis det er umuligt eller meget vanskeligt for den pågældende at komme til stede ved domsforhandlingen. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis den pågældende bor i et andet land.

3.8. Vidnebeskyttelse

I meget alvorlige sager iværksætter politiet {{SPA}} ud fra en konkret risikovurdering {{SPA}} særlige sikkerhedsforanstaltninger for at beskytte vidner.

I praksis har politiet f.eks. forsynet vidnet med en overfaldsalarm eller foretaget jævnlig patruljering i kvarteret ved vidnets bopæl eller arbejdsplads.

Afhængig af vidnets tilknytning til sagen og den konkrete mistanke om repressalier vil bevogtningen i visse tilfælde blive skærpet. Der kan endvidere i helt sjældne tilfælde blive tale om, at en eller flere politibetjente opholder sig på

vidnets bopæl eller arbejdsplads. Dette er typisk sket for at forhindre en forbrydelse {{SPA}} dvs. på baggrund af en konkret mistanke om, at vidnet f.eks. vil blive udsat for vold eller lignende - og har ku et sted i et kort tidsrum, indtil der ikke længere anses at være konkret fare for vidnets sikkerhed.

Endelig er der mulighed for gennem Rigspolitichefen i helt ekstraordinære tilfælde at tilbyde vidner et fuldstændigt identitetsskifte.

3.9. Fredskrænkelser

Efter straffelovens § 264 d straffes med bøde, hæfte, eller fængsel indtil 6 måneder den, der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

Efter straffelovens § 275, stk. 2, kan der i de i § 264 d nævnte tilfælde ske offentlig påtale, når den forurettede anmoder om det.

3.10. Pådømmelse af erstatningskrav under straffesagen.

Efter retsplejeloens § 991 kan der i sager, som behandles efter kapitel 80 og 81 uden medvirken af domsmænd tilkendes den forurettede erstatning hos tiltalte for den ved forbrydelsen voldte

skade, når den pågældende har fremsat begæring herom for retten.

I andre offentlige straffesager påhviler det anklagemyndigheden efter den forurettedes begæring at forfølge borgerlige krav, såfremt dette kan ske uden væsentlig ulempe. Retten kan på ethvert trin nægte et borgerligt kravs forfølgning under straffesagen, når den finder, at dets behandling under denne ikke kan ske uden væsentlig ulempe, ligesom den forurettede på ethvert trin indtil sagens optagelse til dom kan tilbagekald e sin begæring om påkendelse af erstatningskravet under straffesagen med forbehold af adgang til at påtale kravet under en civil sag.

Det fremgår af retsplejeloens § 992, at erstatningsspørgsmålet ikke skal påkendes, hvis retten finder, at de oplysninger, der foreligger til støtte for en erstatningspåstand, er ufuldstændige, eller at den domfældelse eller frifindelse, som finder sted for så vidt angår straffespørgsmålet ikke vil medføre en afgørelse i samme retning af erstatningsspørgsmålet. I ethvert tilfælde, h vor retten ikke har påkendt et erstatningskrav, der er blevet påtalt under sagen, står det den forurettede frit at påtale dette under en civil sag.

Efter § 993 fastsættes størrelsen af den erstatning, som tilkendes den forurettede, af retten.

3.11. Lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

Ifølge § 1 i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser yder staten erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven, hvis overtrædelsen er begået i den danske stat. Det samme gælder personskade der indtræder i forbindelse med hjælp til politiet under anholdelse eller i forbindelse med handlinger, der foretages med henblik på lovlig privat anholdelse eller forhindring af strafbare handlinger. Erstatning ydes endvidere for skade på tøj og andre sædvanlige personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden blev forvoldt. Herudover yder staten efter § 2 i visse tilfælde erstatning for tingsskade.

Efter § 6 ydes erstatning, selv om skadevolderen er ukendt, ikke kan findes, er under 15 år eller utilregnelig, men erstatning ydes efter § 7 ikke, i det omfang skaden godtgøres af skadevolderen eller dækkes af ydelser efter den sociale lovgivning, løn under sygdom, pensionsydelse, private forsikringer eller andre økonomiske ydelser, som tilfalder skadelidte i anledning af skaden.

Det fremgår af § 6 a, at dansk rets almindelige regler om skadevolderens erstatningsansvar finder anvendelse på afgørelser om erstatning efter offererstatningsloven. Erstatning er efter § 10 betinget af, at lovovertrædelsen uden unødigt ophold er anmeldt til politiet, og at skadelidte under en eventuel straffesag mod skadevolderen nedlægger påstand om erstatning. Efter § 10, stk. 3, vejleder politiet skadelidte om retten til at få erstatning efter offererstatningsloven.

3.12. Anvendelse af bødebeløb samt beslaglagt gods og genstande

Efter straffelovens § 52 tilfalder bøder, der pålægges i henhold til straffeloven, statskassen.

Efter retsplejelovens § 807 d bortfalder rådighedsberøvelse som følge af beslaglæggelse efter § 802, stk. 1, og § 803, stk. 1, senest når sagen er endeligt sluttet ved dom, påtaleopgivelse eller tiltalefracfald, medmindre det beslaglagte konfiskeres. Er der tvist om, til hvem tilbagelevering skal ske, kan retten efter begæring træffe bestemmelse om, til hvem beslaglagte genstande skal udleveres. Afgørelse træffes ved kendelse.

Gods, der er beslaglagt efter § 802, stk. 2, eller sikkerhed, der er stillet efter § 805, stk. 2, anvendes først til fyldestgørelse af forurettedes krav på erstatning, dernæst det offentliges krav på sagsomkostninger, dernæst krav på konfiskation efter straffelovens § 75, stk. 1, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., og stk. 3, og § 76 a, stk. 5, og dernæst bødekrav. Retten kan undtagelsesvis træffe bestemmelse om en afvigende rækkefølge til fyldestgørelse.

Afgørelse om anvendelse af beslaglagt gods til fyldestgørelse af ovennævnte krav træffes efter begæring ved kendelse. Afgørelsen har retsvirkning som udlæg, jf. retsplejelovens § 526, stk. 2. Sluttes sagen ved påtaleopgivelse eller frifindelse, bortfalder beslaglæggelsen.

Nægter retten forfølgning af et erstatningskrav under straffesagen, kan retten i forbindelse hermed bestemme, at en beslaglæggelse til sikring af dette krav bevarer sin gyldighed, indtil erstatningsspørgsmålet er afgjort, forudsat at der inden 4 uger anlægges sag i den borgerlige retsplejes former eller indgives ansøgning i henhold til lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. Fastsættes der herefter et erstatningskrav, kan den ret, der har afsagt dom i straffesagen, efter begæring af forurettede bestemme, at erstatningskravet helt eller delvis skal fyldestgøres af provenuet fra det beslaglagte gods, herunder at fyldestgørelse skal ske forud for det offentliges krav på sagsomkostninger, krav på konfiskation og bødekrav. Denne afgørelse har retsvirkning som udlæg, og sagen behandles i strafferetsplejens former.

3.13. Offerrådgivning

Ved lov nr. 349 af 23. maj 1997 blev der gennemført en række ændringer af retsplejeloven, straffeloven og erstatningsansvarsloven med henblik på styrkelse af retsstillingen for ofre for forbrydelser mv.

Det fremgår af bemærkningerne til loven, at der skal søges etableret et landsdækkende net af lokale offerrådgivninger, hvor der tilbydes ofre for forbrydelser støtte og vejledning af frivillige støttepersoner.

Der er i dag etableret offerrådgivninger i samtlige politikredse, og Rigspolitechefen, der er blevet pålagt at etablere og vedligeholde nettet af offerrådgivninger, har etableret et Offerrådgivningssekretariat, der har en koordinerende funktion i forhold til offerrådgivningerne.

Offerrådgivningernes opgave er først og fremmest at give personlig støtte til ofre for forbrydelser. I offerrådgivningen kan ofret også få vejledning om mulighederne for at søge det offentlige om erstatning, om mulighederne for psykologhjælp og advokatbistand mv. Giver lovovertrædelsen anledning til, at ofret søger at opnå erstatning **{{SPA}}** f.eks. hos Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser ofret vejledes om reglerne om adgangen til eventuelt at få erstatningskravet påkendt i forbindelse med straffesagen eller eventuelt om mulighederne for at opnå retshjælp til en efterfølgende civil retssag om kravet. Der kan også være behov for, at rådgivningens støtteperson, f.eks. i et tilfælde, hvor ofret modtager en indkaldelse til at afgive vidneforklaring i retten, forbereder ofret på denne situation ved at forklare om det sædvanlige forløb i en retssal under en domsforhandling. Støttepersonen kan eventuelt også gå med i retten, hvis ofret føler behov for at have én ved sin side.

Etableringen af offerrådgivninger udgør et supplement til den rådgivende og støttende funktion, som politiet varetager i forhold til ofre for forbrydelser, og fungerer i samspil med politiet. Politiet informerer om rådgivningens eksistens og bistår i givet fald med at skabe kontakt mellem offer og offerrådgivning.

3.14. Mægling

I 1994 blev der som et led i indsatsen mod vold iværksat en forsøgsordning med mægling i konfliktråd.

Formålet med forsøget var bl.a. at undersøge, om det er muligt at opstille et supplement til det eksisterende straffesystem ved at lade offer og gerningsmand møde hinanden og tale om kriminaliteten under en mæglers tilstedeværelse. Hensigten var at give gerningsmanden større ansvarlighed med hensyn til sine handlinger for på den måde at modvirke senere kriminalitet. Samtidig skulle mæglingen løse op for ofrets frustrationer og angst og herved medvirke til at give ofret større trykthed i dagligdagen.

Mæglingen betragtes som et supplement til sædvanlig retsforfølgning og ikke som et alternativ til straf. Det skyldes bl.a., at man har fundet, at der bør opnås en bredere erfaring med konflikt-råd, inden der tages nærmere stilling til denne problemstilling.

Det er dog ikke udelukket {{SPA}} således som det også har vist sig under forsøgsordningen {{SPA}} at domstolene ved straffastsættelse efter en konkret vurdering kan tillægge en gennemført mægling betydning, således at straffen bliver mildere. Det skyldes bl.a., at straffelovens § 84 giver mulighed for at nedsætte straffen, hvis den tiltalte har genoprettet den skade, som er forvoldt ved lovovertrædelsen. Det vil således mme, at f.eks. betaling af erstatning for ødelæggelserne i en hærværkssag også i de situationer, hvor erstatningen er et resultat af en mægling, kan medføre en lavere straf for lovovertrædelsen. Det er dog ikke en mindre straf, der er formålet med konfliktråd.

Forsøget, der endnu ikke er afsluttet, evalueres løbende af Det Kriminalpræventive Råd.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Udkastet til rammeafgørelse vil ved en uændret vedtagelse forudsætte, at der gennemføres lovændringer i Danmark.

Det er således vurderingen, at en uændret vedtagelse vil nødvendiggøre en ændring af retsplejeloven, i det omfang medlemsstaternes forpligtelse til efter udkastets artikel 8, stk. 2, "at beskytte offerets privatliv" tillige indebærer en forpligtelse til at skjule ofrets identitet for tiltalte under retssagen. Efter retsplejelovens § 848, stk. 3, kan retten efter anmodning bestemme, at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte , hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed taler for det, og det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar. Der er imidlertid ikke efter retsplejeloven mulighed for at bestemme, at et vidnes, herunder den forurettedes, navn ikke må oplyses for tiltalte.

Det er endvidere vurderingen, at artikel 9, hvorefter provenu opnået ved bøder og salg af konfiskerede genstande fortrinsvis skal anvendes til finansieringen af offererstatningsprogrammer, vil kræve lovændringer, idet det nævnte provenu efter dansk ret tilfalder statskassen.

Herudover er det vurderingen, at udkastet til rammeafgørelse i den foreliggende udformning vil have visse statsfinansielle konsekvenser, idet det i udkastets artikel 8, stk. 3, fastslås, at medlemsstaterne skal sikre, at retsbygninger er udstyret med særskilte venteværelser til ofre.

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt nærmere at vurdere omfanget af de statsfinansielle konsekvenser.

4. Høring

Udkastet er sendt i høring hos Advokatrådet, Amnesty International, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Finansministeriet, Indenrigsministeriet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Landsklubben HK Politiet, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politimesterforeningen i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitechefen, Politidirekt&oslas h;ren i København, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Udenrigsministeriet, Præsidenterne for Vestre og Østre Landsret, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Det Kriminalpræventive Råd, Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser, Landsforeningen Hjælp Voldsofre og Landsorganisationen Forebyg Vold, Hjælp Voldsramte.